

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. VI. Ex Scriptura & SS Patribus demonstratur, Deum non solùm
simultaneo, sed etiam prævio concursu, ad materiale peccati concurrere,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

7. ubi hæc scribit: *Omnis qualitas vel omnis actio. & quidquid aliquam habet essentiam, à Deo est, à quo est omnis iustitia, & nulla iniustitia. Facit igitur Deus omnia quæ iustâ vel iniustâ voluntate fiunt: id est bona opera, & mala. In bonis quidem facit quod sunt, & quod bona sunt: in malis vero facit quod sunt, sed non quod mala sunt.*

178. Probatur ergo conclusio ratione fundamentali, quam tangit D. Thomas locis citatis. Omnis entitas, & actualitas creata, in Deum ut in primum ens, & primum actum, debet reduci: Sed entitas quæ includitur in actu malo & peccaminoso, est creata & participata, & actio peccati est aliqua actualitas potentia, & aliquis actus secundus physicus & vitalis: Ergo peccatum in ratione entis & actus, à Deo tanquam à primo ente, & primo actu debet immediatè procedere.

179. Confirmatur: Si Deus non concurreret effectivè, sed permissivè tantùm, ad entitatem, & actualitatem quæ est in peccato: sequeretur dari in rerum natura aliquod ens creatum & participatum, quod subterfugeret divinam causalitatem, & omnipotentiam, & quod Deum ut creatorem, & primum principium non agnosceret, sed reduceretur in voluntatem humanam, tanquam in primam causam; quod est erroneum, & repugnans primo Symboli articulo, ut constat ex suprâ dictis. Unde Anselmus: *Audacia est dicere, aliquid esse ens quod non sit ab ente primo: Ergo &c.*

180. Dices: Omnem entitatem creatam esse à Deo, vel permissivè, vel positivè. Illa enim quæ est conjuncta cum bonitate morali, est à Deo positivè concurrente, & influente: ea verò quæ habet malitiam & deformitatem moralem annexam, est à Deo solum permissivè.

Sed contra primò: Implicat entitatem aliquam creatam poni in rerum natura, & acquirere verum & reale esse extra causas, per nudam permissionem Dei, & sine influxu positivo illius; permissio enim est sola negatio impedimenti: pura autem negatio non potest dare esse physicum, & reale: Ergo &c.

Secundò, ut arguit S. Doctor in 2. dist. 37. quæst. 2. art. 2. in argum. sed contra. *Quidquid non est causa operationis per quam aliqua substantia in esse producit, non est causa illius substantia: Sed per aliquam actionem peccati, substantia quadam in esse producit, sicut per adulteria & fornicationes homines generantur. Si ergo harum actionum Deus causa non est, in quantum actiones sunt, nec hominum, qui per has actiones generantur, est causa: quod est absurdum.*

§. VI.

Ex Scriptura & SS. Patribus demonstratur, Deum non solum simultaneo, sed etiam prævio concursu, ad materiale peccati concurrere.

181. **D**ico secundò: Deum non solum simultaneo, sed etiam prævio concursu, in materiale peccati influere: seu movere & applicare voluntatem, & alias potentias, ad producendam entitatem, actualitatem, vitalitatem, bonitatem transcendentalem, aliasque rationes ad ordinem physicum, & lineam entis pertinentes, quæ in materiali peccati reperiuntur imbitæ.

Probatur primò conclusio: Secundùm Scripturam & SS. Patres, articulo præcedenti §. 8. relatos, Deus ab æterno prædefiniit omnes actiones & passiones Christi Domini, & consequenter ejus crucifixionem: Sed illa erat actio intrinsecè

A mala, imò & omnium pessima: erat enim non solum homicidium, sed etiam, ut ita dicam, Deicidium: ut pote occisio hominis subsistentis per subsistentiam divinam: Ergo secundùm Scripturam, & SS. Patres, divinæ sanctitati non repugnat prædefinire actus intrinsecè malos; non quia mali sunt, sed ut actus & entia sunt; & voluntatem creatam movere, & applicare, ad attingendam entitatem, actualitatem, & bonitatem transcendentalem, quæ in illis actibus reperiuntur imbitæ.

Respondet Suarez in opusculis libro 2. de concursu Dei cap. 5. crucifixionem Christi, prout erat actio elicità à Judæis (sub qua ratione erat mala & peccaminosa) non fuisse à Deo prædefinitam, sed solum quatenus erat passio in Christo recepta: quia sub hac formalitate erat bona, & meritoria, ac satisfactoria pro peccatis nostris.

B Sed in primis hæc responsio apertè contradicit Scripturæ: dicitur enim Actorum 2. *Hunc (scilicet IESUM) defuncto consilio & prescientiâ Dei tradidit, per manus iniquorum assigentes intermissis.* Nam ibi, non solum passio in Christo recepta, sed etiam actio assigendi Christum à Judæis elicità, tribuitur divino consilio, ejusque definitioni, & decreto. Unde etiam cap. 4. ad idem propositum additur: *Convenerunt Herodes, & Pontius Pilatus, cum Gentibus & populis Israel facere, quæ manus tua, & consilium tuum decreverunt fieri: scilicet crucifigere Christum.*

C Secundò contra hanc responsionem militant verba Augustini de corrept. & gratia cap. 7. ubi loquens de Apostolis ait: *Electi autem sunt ad regnandum cum Christo, non quomodo electus est Judas ad opus cui congruebat. Ab illo quippe electus est, qui novit bene uti etiam malis, ut per ejus opus damnabile, illud propter quod ipse venerat opus venerabile completeretur. Cum itaque audimus: nonne ego vos duodecim elegi, & unus ex vobis diabolus est? illos debemus intelligere electos per misericordiam, illum per judicium. Illos ergo elegit ad obviandum regnum suum, illum ad effundendum sanguinem suum. Atqui effundere sanguinem Christi, non dicit solum passionem in Christo receptam, sed etiam veram & propriam actionem: Ergo passiones Christi, non solum sub ratione passionum, sed etiam sub ratione actionum, fuerunt à Deo prædefinitæ.*

D Tertiò hæc responsio præcipuum Adversariorum fundamentum evertit: cum enim actio & passio secundùm Philosophos realiter identificentur, & sint una & eadem entitas, quæ habet diversos modos & formalitates: minus inter se distinguuntur, quàm entitas peccati, quæ ad ordinem physicum pertinet, & ejus malitia & deformitas, quæ spectat ad ordinem moris, & quæ secundùm plures Theologos non est aliquid positivum, sed pura privatio. Unde si non obstante illâ intimâ connexionem, imò & reali identitate, quæ inter actionem & passionem reperitur, potuit Christi crucifixio, sub ratione passionis, à Deo prædefinari & causari, absque eo quod sub formalitate actionis ab illo prædefiniretur, à fortiori eadem crucifixio, sub ratione entitatis & actualitatis, potuit à Deo prædefinari & causari, absque eo quod talis prædefinitio, vel causalitas, ad ipsam malitiam & deformitatem se extenderet. Et sic prædefinitio actuum malorum, ut actus & entia sunt, non derogat divinæ sanctitati, ut contendunt Adversarij.

186. Probatur secundò conclusio argumento ex Scriptura desumpto: Refertur enim Joan. 11. quòd Caïphas Judæis de morte Christo Salvatore inferenda deliberantibus, dixit: *Vos nescitis quidquam, nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo. & non tota gens pereat.* Ex quo loco hoc potest depromi argumentum. Quando Caïphas illa verba pronuntiabat, peccabat peccato gravissimo, persuadebat enim Judæis ut Christum interficerent; & tamen ad hoc dicendum movebatur à Spiritu Sancto, quia tunc prophetabat; mens autem Prophetæ movetur à Spiritu Sancto, sicut instrumentum ab artifice, ut docet S. Thomas 2. 2. quæst. 173. art. 4. Unde ipsemet Evangelista subdit: *Hoc autem à semetipso non dixit, sed cum esset Pontifex anni illius, prophetavit quod Jesus moriturus erat pro Gente &c.* Ergo secundum Scripturam, divinæ sanctitati non repugnat, movere & applicare mentem hominis ad actus intrinsicè malos: non quia mali sunt, sed ut actus & entia sunt.

187. Simile argumentum potest fieri de Sacerdote consecrante propter sortilegium, vel alium malum finem. Nam in tali actione peccat gravissimo peccato sacrilegij; & tamen, cum illa sit supernaturalis, & vires totius naturæ transcendat, debet ad eam moveri, applicari, & elevari à Deo, præsertim cum ad illam concurrat solum instrumentaliter: nam instrumentum movetur & applicatur ad agendum à causa principali, ut docent Philosophi 2. physicorum: Ergo idem quod prius.

188. Ex his confutata manet responsio & doctrina Theophili Rainaudi, & quorundam aliorum Recentiorum, qui docent quod cum Deus prævidet hominem se determinaturum ad aliquod grave peccatum, illum interdum movet, & applicat ad aliud minus grave. Nam (præterquam quod hæc doctrina non parum derogat videtur divinæ sanctitati, cui repugnat movere hominem ad aliquod peccatum, ut tale est, & ut habet rationem mali moralis; & contradicere Apostolo dicenti non esse faciendâ mala, ut veniant bona) non solvit difficultatem propositam, cum nullum possit dari vel excogitari gravius peccatum, quam occisio Christi, & effusio sanguinis ejus, vel consecratio hostiæ ad conficiendum sortilegium; & tamen (ut jam ostendimus) crucifixio Christi, secundum Scripturam, & SS. Patres, fuit à Deo prædefinita, Judas, secundum Augustinum, electus ut sanguinem Christi funderet, Caïphas motus à Spiritu Sancto ad dicendum: *Expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo. & non tota gens pereat;* & Sacerdos, ut divinæ virtutis instrumentum, specialiter movetur & applicatur à Deo ad consecrationem, etiam sacrilegam: Ergo &c.

189. Probatur tertio conclusio ex D. Augustino, qui varijs in locis apertissimè docet nostram sententiam. Nam in libro de gratia & libero arbitrio cap. 21. octo affert, & accuratè expendit Scripturæ testimonia, ut probet Deum quocumque vult inclinare voluntates, sive ad bona, sive ad mala, & tandem sic concludit: *His & talibus testimonijs divinatorum eloquiorum, que omnia commemorare nimis longum est, satis quantum existimo manifestatur, operari Deum in cordibus hominum, ad inclinandas eorum voluntates quocumque voluerit; sive ad bona pro sua misericordia, sive ad mala pro meritis eorum, judicio uti-*

Tom. I.

A que suo, aliquando aperto, aliquando occulto, semper autem iusto. Idem quoque fusè probat lib. 5. contra Julianum cap. 3. maxime verò autoritate Apostoli ad Romanos 1. dicentis: *Tradidit illos Deus in reprobum sensum; ut faciant que non conveniunt. Tradidit illos Deus in desideria cordis eorum, in immunditiam &c.* Tradidit illos Deus in passiones ignominie, &c. Quæ verba cum Julianus sic exponeret, ut Deum intelligi vellet tradere non positivè, sed negativè, hoc est non movendo ad materiale peccati, sed deserendo, illum redarguit Augustinus, his verbis: *Quid autem est quod dicit, cum desiderijs suis traditi dicuntur, relictis per divinam patientiam intelligendi sunt; non per potentiam in peccata compulsis: quasi non simul posuerit hæc duo Apostolus, & patientiam & potentiam, ubi ait: Sic autem volens Deus ostendere iram, & demonstrare potentiam suam, tulit in multa patientia vasa ira, que perfecta sunt in perditionem.* Cum verò S. Doctor ait, quod per potentiam in peccata compulsi sunt, hoc debet intelligi de peccato quantum ad materiale, seu quoad existentiam malitiæ subjæctam (hæc enim in Deum ut primum ens, & primum rerum omnium principium, & factorem omnium visibilium & invisibilium reducenda est, nisi à fide Catholica aberrare velimus) non verò quantum ad ipsam malitiam & deformitatem: nam illa in voluntatem creatam, ut in primam causam deficientem, & à rectitudine divinæ motionis & concursus se subtrahentem, debet refundi, ut supra ex ipso Augustino probavimus, nam ut lib. 5. de Civit. cap. 9. & alibi sæpe docet, *Mala voluntates ab illo non sunt, quoniam contra naturam sunt, qua ab illo est.*

§. VII.

Mens Divi Thomæ aperitur.

190. UT clarius constet de mente D. Thomæ, placeat hic integrum ejus articulum desumptum ex 2. libro sentent. dist. 37. quæst. 2. de verbo ad verbum transferbere. Quærit ergo S. Doctor art. 2. illius quæstionis: *utrum actio peccati, in quantum actio, sit à Deo? & propositis argumentis in contrarium, sic concludit.*

Respondeo dicendum, quòd circa hanc quæstionem tanguntur à Magistro due opiniones, quarum una dicebat, omnes actus, in quantum actus sunt, ex Deo esse, sed quod in quantum deformitatem habent, à Deo non sunt, sed ab homine vel diabolo. Alia opinio dicebat actus peccatorum nullo modo, nec etiam in quantum actus sunt, à Deo esse: quam ad præsens nulli vel pauci tenent, quia propinquissima est errori duplici. Primo quia ex ea videtur sequi, quòd sint plura prima principia. Hoc enim est de ratione primi principij, ut agere possit sine auxilio prioris agentis, & influentia ejus: unde si voluntas humana actionem aliquam posset producere, cujus actor Deus non esset, voluntas humana rationem primi principij haberet. Quamvis solvere hoc nitantur, dicentes quod voluntas, etsi per se possit actionem producere sine influentia prioris agentis, non tamen habet à se esse, sed ab alio, quod etiam exigeretur ad rationem primi principij. Sed hoc videtur inconveniens, ut quod à se esse non habet, à se agere possit, cum etiam per se durare non possit quod à se non est: omnis enim virtus ab essentia procedit, & operatio à virtute: unde cujus essentia ab alio est, oportet quòd virtus & operatio ab alio sit. Et præterea,

V u u ij